

Eryk Kosiński,
Regulacja sektora energetycznego
w Unii Europejskiej oraz na Ukrainie.
Cele i prawne środki regulacji sektora energetycznego,
Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu, Poznań 2019, ss. 878

Monografia autorstwa dr hab. Eryka Kosińskiego, prof. UAM pt. *Regulacja sektora energetycznego w Unii Europejskiej oraz na Ukrainie. Cele i prawne środki regulacji sektora energetycznego* jest efektem badań naukowych prowadzonych w ramach projektu badawczego Narodowego Centrum Nauki nr 2016/21/B/HS5/00054, umowa nr UMO-2016/21/B/HS5/00054, pt. *Regulacja sektora energetycznego w Unii Europejskiej oraz na Ukrainie. Porównanie celów i prawnych środków regulacji sektora energetycznego*, pod kierownictwem autora recenzowanej monografii.

Celem monografii Profesora Eryka Kosińskiego jest dokonanie analizy regulacji prawnej sektora energetycznego, czyli problematyki regulacji sektorowej dla sektora energetycznego Ukrainy, poprzez odniesienie jej do regulacji sektora energetycznego Unii Europejskiej oraz sformułowanie wniosków w zakresie zbliżenia tych systemów prawnych do siebie.

Autor w pracy podjął się kwestii ustalenia celów i wartości oraz instrumentów prawnych o charakterze interwencyjnym, występujących w analizowanych regulacjach sektora energetycznego. Ustalenia dokonane przez Autora pozwalają na dokonanie porównania stopnia rozwoju tych regulacji, jak również udzielają odpowiedzi na pytanie o różnice i podobieństwa w regulacji sektora energetycznego Ukrainy oraz Unii Europejskiej. Co istotne, Autor podjął się odpowiedzi na pytanie o stopień zbliżenia regulacji sektora energetycznego Ukrainy do regulacji Unii Europejskiej, w szczególności uwzględniając postanowienia Układu Stowarzyszeniowego pomiędzy Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Ukrainą z 21 marca 2014 roku.

W recenzowanej pracy została prawidłowo zastosowana metoda analityczna, uwzględniająca najnowsze osiągnięcia semiotyki, a także logiki deontycznej w zakresie badania prawa. Autor również zasadnie zastosował metodę prawnoporównawczą w obszarze badań nad prawem pozytywnym Unii Europejskiej i Ukrainy, badając przepisy traktatowe (prawo pierwotne Unii Europejskiej) i konstytucyjne (Ukraina), jak i unijne prawo wtórne oraz akty ustawowe i niższego rzędu (podustawowe) Ukrainy.

Profesor Eryk Kosiński dokonał wnikliwej i kompleksowej kwerendy dostępnej literatury naukowej, głównie z obszaru nauki prawa, ale również – co jest bardzo istotne z uwagi na interdyscyplinarny charakter problematyki regulacji gospodarczej – ekonomii i nauk politologicznych, wykorzystując literaturę anglojęzyczna, polską oraz ukraińską.

Założona przez Autora koncepcja recenzowanej monografii została w pełni zrealizowana, czego wyrazem jest konsekwentna treść wszystkich części pracy. Podjęty temat, dotyczący zarówno kwestii ustrojowych, materialnoprawnych, jak i proceduralnych, ale także strukturalnych i legislacyjnych jest nader interesujący, tak z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia.

Ujęcie tematu oraz badanej problematyki jest oryginalne i w pełni zasługuje na pozytywną ocenę, ze względu zarówno za swoją aktualność, jak również znaczenie społeczno-gospodarcze.

Struktura recenzowanej pracy jest prawidłowa, zaś poszczególne badane kwestie zostały posegregowane w logiczny i spójny układ. Praca składa się z trzech rozbudowanych wewnętrznie rozdziałów. Pierwszy rozdział poświęcony jest pojęciu regulacji sektorowej, w tym doktrynalnemu ujęciu na gruncie nauki prawa, ekonomii i politologii. Drugi rozdział zawiera charakterystykę sektora energetycznego w Unii Europejskiej, w aspekcie ustrojowym i materialnoprawnym, jak również wskazuje na cele i prawne środki (instrumenty) regulacji sektora energetycznego w Unii Europejskiej w świetle aktualnie obowiązujących regulacji prawnych. Ostatni merytoryczny trzeci rozdział dotyczy regulacyjnych kwestii sektora energetycznego na Ukrainie. Podsumowanie pracy zawiera bardzo interesujące wnioski końcowe, z obszaru współczesnego rozumienia pojęcia regulacji sektorowej, jak również ujmuje zwięzłą syntezę stanu dostosowania regulacji sektora energetycznego na Ukrainie do regulacji Unii Europejskiej wraz ze wskazaniem tendencji rozwojowych w tym zakresie.

Fundamentalne znaczenie dla rozwoju badań nad regulacją sektora energetycznego, jak i rozwoju prawa energetycznego, ma wypracowana przez Profesora Eryka Kosińskiego koncepcja pojęcia regulacji sektorowej. Autor, przyjmując kryterium funkcji, jaką działalność państwa wypełnia, zasadnie opowiedział się za funkcjonalnym spojrzeniem na regulację sektorową. Jak słusznie wywodzi Profesor Eryk Kosiński, regulacja sektorowa to szczególna ingerencja państwa w gospodarkę, skierowana do sektorów infrastruktury sieciowej (tak zarówno przedsiębiorców tych sektorów, jak i odbiorców i konsumentów dóbr i usług, oraz wszystkich innych uczestników rynku), którą wyróżnia od innych form interwencji państwa w gospodarkę szereg zidentyfikowanych cech (elementów), jak m.in.: szczególne podmioty, adresaci regulacji sektorowej; szczególny rodowód przedsiębiorców przedmiotowych sektorów gospodarki; szczególny charakter infrastruktury znajdującej się w posiadaniu (zarządzanej przez przedmiotowych przedsiębiorców); występowanie tzw. organu regulacyjnego (regulatora rynku); występowanie uznania regulacyjnego; wysoki poziom interesu publicznego w interwencji państwa; występowanie w przedmiotowych sektorach gospodarki tzw. dóbr publicznych; szczególne cele regulacji; dominująca metoda regulacji, polegająca na działaniach władczych o charakterze *ex ante*, ale także o charakterze *ex post* i hybrydowym; duży stopień przesycenia ekonomią; szczególne prawne środki (instrumenty) regulacyjne, właściwe wyłącznie dla tej formy interwencji państwa, wskazując na takie środki jak zapewnienie dostępu stron trzecich do infrastruktury (ang. *Third Party Access*), czy rozdzielenie funkcji gospodarczych (ang. *separation of business functions, unbundling*).

Prowadzony w monografii wywód merytoryczny, jak i przyjęty układ i kolejność omawianych zagadnień cechuje metodologiczna prawidłowość. Pracę cechuje zarówno charakter właściwy dla opracowania teoretycznego, a jednocześnie zaspokaja potrzeby czytelnika-praktyka. Sformułowane na tle wskazanych źródeł tezy, jak również wyciągnięte wnioski są poprawne i nie budzą wątpliwości.

Warto podkreślić, że monografia Profesora Eryka Kosińskiego została przygotowana w trzech językach. Każdy ze wskazanych powyżej rozdziałów jest przygotowany w języku polskim, języku angielskim oraz języku ukraińskimi. Nie ulega wątpliwości, że recenzowana monografia stanowi cenne źródło na temat regulacji sektorowej w Unii Europejskiej i na Ukrainie zarówno dla czytelników w Polsce, ale także innych państwach europejskich, w tym w szczególności na Ukrainie.

W zakresie kwestii formalnych stwierdzam, że praca spełnia wymóg formalnej poprawności. W recenzowanej pracy zaprezentowano szereg niezwykle trafnych, prawidłowych i właściwie sformułowanych tez oraz wniosków i konstatacji.

Biorąc pod uwagę powyższe oceniam bardzo pozytywnie publikację autorstwa dr hab. Eryka Kosińskiego, prof. UAM pt. *Regulacja sektora energetycznego w Unii Europejskiej oraz na Ukrainie. Cele i prawne środki regulacji sektora energetycznego*. Monografia posiada charakter zarówno naukowy, jak i nie brakuje jej istotnych walorów praktycznych. Spełnia ona w moim przekonaniu wymogi stawiane tego rodzaju pracom i stanowi cenne opracowanie dla teoretyków i praktyków zajmujących się regulacją sektorową i samym sektorem energetycznym.

dr hab. Mirosław Pawełczyk, prof. nadzw.

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1344-8026>